

Vad gör vi?

Kyrkans roll och uppdrag i dagens Göteborg

Sara Möller
Aaron Thompson

Innehåll

Vad har vi gjort och varför?	3
Vår bakgrund	4
Vem är Sara?	
Vem är Aaron?	
Teologisk bakgrund	7
Diskussion om teologi	
Vad fick vi reda på?	9
Praktiskt och konkret	
<i>Visioner, ledarskap, verksamhet, diakoni och evangelisation, attityder</i>	
Saker som kom upp flera gånger	14
<i>Leva med människor, intergation, kontextualisering, språk, nätverk, kristen enhet, dela evangeliet tydligt och enkelt, vara beredda på motstånd</i>	
Saras topp 5	18
Aarons topp 5	19
Vad gör vi nu då?	20
Referenslitteratur	22
Bilagor	25

Vad gör vi?

Vad har vi gjort och varför?

Visste du att 1 av 9 personer i Sverige idag har utländsk bakgrund? Eller att i Göteborg är 1 av 5 personer födda utomlands och ännu fler har utländskt påbrå? (se bilagan). Visst är det spännande?! Men vad betyder det för Kyrkan i Sverige? Vad betyder det för oss i Fiskebäcks missionsförsamling, en stor församling med många varmt engagerade människor, som ligger i en av de stadsdelar som har lägst andel människor med utländsk bakgrund? En kristen man från Irak som vi träffade i Bergsjön berättade om när han var i Fiskebäck på besök och hur han kände sig välkommen där. Han var så imponerad av hur många kristna det finns i området, något som skiljer sig starkt från hans eget område i Hjällbo. Han var så glad att se oss fem personer från församlingen som kom dit under en dag för att hjälpa till med asylhandlingar. Vi har fått många talenter, hur förvaltar vi dem?

”Redan nu finns det i Fiskebäck ett arbete med människor ... men vi tror att Gud vill utmana församlingen att våga satsa vidare...”

Redan nu finns det i Fiskebäck ett arbete med människor som bor tillfälligt i Sverige, men vi tror att Gud vill utmana församlingen att våga satsa vidare, och investera i en annan del av Göteborg där vi kan utveckla ett ännu tydligare mångkulturellt arbete där nya och gamla svenskar kan tillbe Gud tillsammans. Gustaf Björkman sände ut oss (Aaron Thompson och Sara Möller) på den här turnén för att ta reda på vad som händer i Göteborg med fokus på mångkulturell verksamhet. Tanken är att denna rapport kan finnas med som grund i diskussioner runt en framtida församlingsplantering.

Vi har besökt församlingar över hela stan (se faktaruta nedan), från i delar av stan som vi inte känner till speciellt bra sedan förut. Gud är aktiv i Göteborg och arbetar på många olika sätt genom många olika människor – vi är väldigt tacksamma för alla de goda och uppmuntrande samtal som vi fått ha under den här turnén.

Vi hävdar inte alls att vi har alla svar om framtiden, men vi tror absolut att Fiskebäcks missionskyrka har en roll att fylla i detta nya Göteborg. Denna rapport är en start – hur går vi vidare?

De som vi träffade under den här turnén var:

- Torbjörn Sembe, diakon i Biskopsgårdens församling.
- Eva Sundemo, diakon i Rosa Huset i Lövgärdet.
- Fouad Rashou, församlingsföreståndare i Allianskyrkan i Hjällbo.
- Ledningsgruppen för H2O som är en pionjärgrupp utsänd från Christian Associates in Europe och Saronkyrkan.
- Cheng Haoyin, pastor i Scandinavia Chinese Christian Church i Krokslätt.
- Pastorer och gudstjänstbesökare i Backa frikyrkoförsamling.
- Lena Blom, projektledare för "Ny i Sverige" i Svenska kyrkan i Hjällbo, Hammarkullen, Bergsjön och Biskopsgården.
- Emanuel Furbacken och Carolina Fjelstad, församlingsföreståndare respektive ungdomsledare i Tomaskyrkan i Hammarkullen.
- Pär Sandstedt, församlingsföreståndare i Flatåskyrkan i Västra Frölunda.
- Barbara Moss, präst i St. Andrews anglikanska församling i centrum.
- Liselotte Kristensson, församlingsföreståndare i Mellerud som tidigare arbetat som förskoleföreståndare i Bergsjön.
- Sanna Mansouri, persisktalande evangelist baserad i Majornas missionsförsamling.
- Vi har även haft telefonkontakt med Ulf Södahl på missionskyrkans distriktskontor i Västra Götaland samt med Håkan Altemar som arbetar med missionskyrkans arbetsgrupp för mångfald och religionsmöten.

Vår bakgrund

Vem är Sara?

Jag är sjuksköterska i botten och har varit aktiv i Fiskebäcks missionskyrka sedan 2004, medlem sedan 2005. Det interkulturella arbetet har varit viktigt för mig sedan jag själv var utomlands, 3 månader i Tel Aviv och 3 månader i Istanbul, där jag fick vara en del av internationella församlingar och gemenskaper och jag såg hur starkt fokus blev på Jesus där. När jag sedan började studera till sjuksköterska på Göteborgs universitet började jag arbeta med internationella studenter genom Credo. Genom Bibelstudier såg jag vilken längtan efter Gud som fanns hos dessa studenter och hur öppna de var. Som ny i ett land är man väldigt sårbar och man längtar efter gemenskap och efter att lära sig mer om det nya landet. För många som kommer utifrån är kristen tro fortfarande något som starkt hör ihop med landet Sverige, trots att vi är ett av de mest sekulariserade länderna i världen idag, och man vill gärna lära sig mer om vem Jesus är.

2007 åkte jag till Chicago för att studera teologi vid North Park Theological Seminary i två år. I maj 2009 tog jag examen med en Masters of Arts i Christian Formation, vilket är lite av en diakonutbildning, lite av en församlingspedagog och lite av en missionärsutbildning. Under min tid där sa jag till Gud att jag skulle åka vart han än ville, och Han frågade mig om jag kunde stanna hemma. Så nu är jag aktiv i församlingen fr.a. genom The Well, en verksamhet för unga vuxna där vi fokuserar starkt på att leva ut sin tro i vardagen genom olika tjänandeprojekt och smågrupper förutom kvällsgudstjänsterna på söndagar.

Min vision för Kyrkan i Sverige är att vi ska komma fram ur vår försvarsposition och hitta den frimodighet som Kristus har vunnit för oss. "Ty Gud har inte gett oss modlöshetens ande utan kraftens,

kärlekens och självbesinningens" står det i 2 Tim 1:7. Vi lever i ett samhälle som är i ständig förändring. För 100 år sedan fanns det i princip bara etniska svenskar i vårt land, förutom någon enstaka nordeuropé. Men idag är hela världen här, och Guds bud att behandla invandraren som en infödd och älska honom eller henne som dig själv (3 Mos 19:33-34) är mer konkret än någonsin, något som jag tror måste finnas med när vi funderar över vår Kyrkas framtid. Vi läser dessutom i Upp 7:9-10 att det står en stor skara människor från "alla folk och stammar och länder och språk" inför Guds tron och tillber Honom. Detta är en vision av himlen, men med tanke på att ungefär 150 nationaliteter är representerade i Göteborg idag kan detta bli verklighet redan här på jorden. Vi ber i Vår Fader: "Låt ditt rike komma, på jorden såsom i himlen". Jag tror att mångkulturella församlingar är en del i att Guds rike kommer på jorden såsom i himlen.

"...vi ska komma fram ur vår försvarsposition och hitta den frimodighet som Kristus har vunnit för oss."

Vem är Aaron?

Jag växte upp i missionskyrkan i USA (The Evangelical Covenant Church, ECC) som grundades i 1885. 2010 firar min hemkyrka, Karmel Covenant Church, 125 år. Jag kommer ihåg att vi sjöng psalmer på svenska då och då när jag var liten. Min familj sjöng "Tack O Gud" varje år under Thanksgivingmiddagen. Karmel startades av svenska invandrare och använde svenska t.o.m. 1932. Missionskyrkan i USA (ECC) grundades av invandrare och var en kyrka på uppdrag. Idag är ECC ett av de mest mångkulturella samfundet i USA. De flesta samfund i USA har 5-8% mångkulturella församlingar, men ECC har 20% och det var svenskar som startade detta. Idag har ECC över 150,000 medlemmar och deras mission runt om i världen har över

278,813.¹ Under 2008 skrev ECC och Svenska Missionskyrka (SMK) ett gemensamt dokument som beskriver att de ska samarbeta mer tillsammans på de platser där både ECC och SMK representeras, som till exempel i Fiskebäcks Missionskyrka.

När jag gick på gymnasiet i USA studerade jag till pilot och ville resa runt världen. Det kostade jättemycket pengar och därför bytte jag till att studera till läkare. Under mitt första år kom min studiekonsulent till mig och sa att jag nog skulle bli en bra läkare men en ännu bättre pastor. Jag tänkte att han var galen. Men 3 år senare var jag på North Park Theological Seminary och började studera till pastor. Jag kommer ihåg att jag under min tid i gymnasiet och på universitet tyckte om att umgås med internationella studenter, de som var lite annorlunda än de vanliga amerikanerna.

Jag var ganska osäker om min framtid, att vara en pastor var inte min plan. I januari 2006 ville jag åka utomlands och arbeta med en kyrka som jobbar med internationella människor, och jag kände bara till Immanuelskyrkan i Stockholm. Jag skickade ett mejl till dem och frågade de om de behövde hjälp men de tackade nej. De nämnde att den nya internationella församlingen i Fiskebäcks missionskyrka kanske behövde hjälp. Jag tog kontakt med Niklas Piensoho och han bad mig komma till Sverige på ett besök. Jag minns fortfarande att efter bara 30 minuter i Sverige satt jag för första gången på en fiskebåt i Fiskebäck. Jag tänkte att jag gärna ville komma tillbaka till Fiskebäck i januari 2007. När jag tog min pastorexamen efter nästan 7 och ett halvt års studietid, så var jag redo att resa runt världen och åkte till Fiskebäck som missionär från ECC.

Mina första tre år jobbade jag som undomspastor i Fisher's Creek International Church. Under min tid i Fisher's Creek studerade jag svenska och jobbade heltid. Svenska För Invandrare (SFI) var en riktigt positiv och stark upplevelse för mig eftersom jag lärt mig det svenska språket och kulturen, och träffade människor från olika länder. Det var första gången som jag var en invandrare. Per definition är jag invandrare, jag studerade svenska med alla de andra invandrarna i SFI, jag har väntat många timmar i väntsalen på Migrationsverket som jag kunde jobbat istället, jag sprang runt Göteborg för att besöka rätt arbetsförmedling osv, men mina erfarenheter är ändå inte desamma som de andra invandrarnas. Flera svenskar blir förvånade över att jag inte är svensk och många säger att jag ser ut som jag är svensk (men hur ser en svensk person ut idag???).

När jag var i USA förstod jag hur landet, kulturen, språket och medborgarskapet fungerade men nu är jag i Sverige och förstår inte allt om landet, kulturen, språket

¹ Från sida 1 Covenant Missionary Prayer Calendar. Covenant World Mission Areas of mission. 2008/2009.

och medborgarskapet. Jag trivs här i Sverige och har hittat en underbar svensk tjej under tiden (en stor välsignelse)! Jag är tacksam för att få rätt att bo här och jobba i Fiskebäcks Missionskyrka. Jag har förändrats på ett bra sätt sedan jag kom hit. Nu behöver jag hjälpa de andra "invandrarna" och internationella som är här i Göteborg. I Apg 17 berättar Paulus om sina erfarenheter i Aten. Han pratar om att

"Jag tror att alla människor som kommit hit till Sverige är här för att de också ska hitta vägen till Gud."

Gud flyttar sitt folk runt världen för att de ska söka Gud, hitta vägen till Gud och finna Honom. Jag tror att alla människor som kommit hit till Sverige är här för att de också ska hitta vägen till Gud. Vad är Svenska Missionskyrkans vision och passion för detta?

Teologisk bakgrund

När vi säger "teologi" vad menar vi då för något? Teologi är inte någonting för bara intellektuella människor eller bara pastorerna, teologi är för hela Guds folk. Det är ganska enkelt egentligen: teologi är läran om Gud. Teologiska frågor är till exempel: Vem är Gud? Vad vill Gud med sitt folk? Hur påverkar Gud vår vardag? Vi i kyrkan gör teologi när vi frågar varför vi gör vad vi gör – var står det skrivet? Teologi är grunden till vad vi gör i kyrkan. Utan bra teologi har vi ingenting att stå på. Vi hoppas att vi, om vi har en biblisk och fokuserad teologi, ska fortsätta bli en kyrka som växer och lever för Guds folk.

När vi besökte olika kyrkor från olika samfund lyssnade vi på olika vinklar av teologi men den viktigaste var att kyrkan visste precis varför de gjorde vad de gjorde. Upplevelsen var att det var teologi som drog folket och de olika kyrkorna tillsammans. Teologi är vår ledning och grund, vi behöver starta här!

De flesta vi träffade hade en brinnande passion för Gud och ville gärna berätta om vem Han är och hur Han och Hans Ord påverkar deras verksamhet. De flesta förstod Gud som barmhärtig, förlåtande och livets källa. De vill att folk ska komma till tro på Jesus och som ett naturligt steg döpa sig som ett tecken på deras tro. Många ser att Gud är mitt bland sitt folk och vill ha en relation med dem. Gud är skaparen, så någon från Svenska kyrkan, och vi är hans skapelse. Vi människor är Kyrkan, Hans skapelse, och inte bara byggnaden. Det här var bra för vi lärde oss någonting mer om Gud genom att han skapade Kyrkan, sin kropp, så de skulle vara Hans avbild.

Det fanns också en tanke om att vi behöver vara tydligare med vem Gud är. En pastor som jobbar med muslimer sa att vi behöver prata om Jesus som Gud och Herre eftersom Jesus inte är Gud för muslimer. För att komma till tro på Jesus behöver de tro på Jesus som Gud. Pastorn gav också en påminnelse om att många idag inte tycker om religion, de är skeptiska. Men tanken är att vi förklarar att Kristen tro inte handlar så mycket om en religion som om en relation mellan Gud och Hans folk. Kyrkan behöver bli tydligare med detta.

Men vi behöver också tänka på det som de i Tomaskyrkan sa, att vi måste förstå vad vår teologi innebär eftersom det finns en stor skillnad mellan ortodoxa och protestantiska kyrkor, vilket det påverkar vår relation med varandra. På ett sätt kan teologi hjälpa oss att komma närmare varandra, men på ett annat sätt kan det också dra oss från varandra. Att berätta om vem Gud är och att prata om vår teologi handlar inte så mycket om att folk ska tänka precis som oss som att folk ska komma att lära känna Jesus. Sanna Mansouri sa: "det viktigaste är att lämna dem i Jesus hand". Det här är teologi på ett praktiskt sätt. Allt som vi gör behöver fokusera på just det, "att lämna folk i Jesus hand". Teologi är grunden till allt som händer i kyrkan. Utan en bra och pratisk teologi blir våra kyrkor bara en social klubb eller ett humanistiskt parti. Teologi är viktigt, t.o.m. *gôrviktigt* om man kommer från Göteborg.

**"Det viktigaste är
att lämna dem
i Jesus hand."**

Diskussion om teologi

Svenska kyrkans verksamhet "Ny i Sverige" som hjälper nya svenskar integreras in i samhället har sina teologiska tankar på deras hemsida. Det står så här: "Den kristna tron ger oss ett tydligt uppdrag; att verka för att de faktorer som försätter människor i utanförskap, ska förändras. Vi sammanfattar det i tro, hopp och kärlek, det är inspiration i vårt engagemang och arbete".² Sen citerade de Lukas 9:48 "Ty den som är minst av er alla, han är stor". Men en följdfråga är vad det här säger om Gud? Det säger någonting om kristen tro men vad lär vi oss om Gud? Det kändes som de kyrkorna vi besökte: 1. hade klara teologiska tankar, 2. var osäkra om vad de tänkte eller 3. inte tänkte så mycket på den teologiska frågan: Varför ni gör vad ni gör och vad säger detta om vem Gud är? Flera sa nästan ingenting om vem Gud är och vad det betyder för dem och deras verksamhet. Andra brann för att berätta vem Gud var genom deras verksamhet. Ibland kändes teologin som en efterkonstruktion och inte så mycket som en grund som finns från början. Någon sa att Kyrkans verksamhet inte bara är ett socialt arbete utan det är framförallt teologi eftersom

² <http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?di=336338&ptid=0>

deras verksamhet säger någonting mer om Gud än bara hjälpa människor för att det är snällt. När vi pratar om kyrkan hoppas vi att man pratar tydligt om Gud och berättar på ett praktiskt sätt vem Han är i vår vardag. En församling som har svårt att förklara vem Gud är kommer förmodligen ha svårt att evangelisera också.

Teologi handlar mer om Gud än om kyrkan. Det är mer om Gud än vad vi gör, det inkluderar vår hjärna, vårt hjärta och våra händer.

Vad fick vi reda på?

Praktiskt och konkret

Vi pratade om väldigt många olika saker under turnén och det blir omöjligt att lyfta fram alla i en sådan här berättelse.

Men några saker behöver

ändå beskrivas lite mer ingående. Vi har valt att fokusera på vision och ledarskap, verksamheter, diakoni och evangelisation samt attityder. Dels är det en beskrivning av vad vi såg och hörde, och dels är det vår egen reflektion kring detta.

Att prata om **visioner** är aldrig enkelt. Ofta blir det så stort och svävande att det blir svårt att greppa. Men det var tydligt hos alla vi pratade med att de hade visioner och passion om och för det de höll på med även om de inte alltid kunde sätta ord på det. Visionen om gemenskap och sammanhang, att människor ska hitta en plats där de kan känna sig hemma, var en röd tråd genom många berättelser. Att människor ska komma till tro på Jesus och växa i sin relation till Honom var också

genomgående. De som hade verksamheter på något annat språk än svenska pratade om hur viktigt det var att möta de behov som människor har att få tillbe Gud på sitt

eget språk. Många ville också hjälpa nya svenskar att komma in i det svenska samhället och vara en del i integrationsprocessen genom att lyssna och lära sig från dem. Men oavsett vad deras passion var så hörde vi flera gånger människor poängtera hur viktigt det är att man har passion för det man gör

och att man också har en vision från Gud för att kunna arbeta. Om man går i egen kraft kommer man inte att orka och det blir heller inte ett fruktsamt arbete.

Vad brinner du för?

Vi försökte se vilken form av **ledarskap** som fungerade bäst i ett mångkulturellt arbete men det lyckades vi inte så bra med. Istället såg vi lika många typer av ledarskap som vi såg människor och de flesta verkade fungera. En del hade ett starkt ledarskap med mycket auktoritet knutet till den egna personen, andra var mer villiga att kompromissa. Vi mötte kvinnor och män, människor från olika bakgrund både etniskt och socioekonomiskt, och i olika åldrar. Men det som var intressant var att se att ledarna var sig själva. Det fanns en genuinitet hos dem vilket gjorde att människorna de ledde respekterade dem och följde dem. En sak som vi kunde se gjorde skillnad var om ledarskapet var tydligt eller inte. Ett tydligt ledarskap med en tydlig vision gjorde att det blev lättare för människor att följa än om det var lite diffust.

En viktig fråga är hur ledarskapet förmedlar visionen till både dem i kyrkan och dem utanför. Även här varierade det kraftigt från dem som inte hade någon hemsida och inte heller speciellt mycket publikationer, till dem som hade en välarbetad hemsida och många professionella publikationer på flera språk. Men det var inte så att det automatiskt var mer människor involverade i den andra gruppen jämfört med den första och inte heller tvärtom. Istället hade det mer att göra med vilken målgrupp man hade och vilka former av kommunikation som var relevanta i just deras kontext eller sammanhang.

Just det med relevans i förhållande till kontexten var även tydlig när man tittar på **verksamheter**. Ett nyckelord för verksamheterna är *mötesplatser* men exakt hur de såg ut varierade. Gudstjänster var en tydlig mötesplats men även daglediggrupper, samlingar kring matlagning eller svenska språket, barnsamlingar, studiegrupper och second hand-affärer fanns med. Det fanns alltså både grupper för dem som redan var troende och för dem som kom från annan tro eller ingen tro alls. I Rosa Huset har man ett café som är öppet mitt på dagen dit människor som kanske inte kommer på en gudstjänst ändå kommer för att prata en stund med pastorn eller diakonen som finns med där. I Flatåskyrkan finns det en frivilligcentral förlagd i lokalerna som leds av Sofia Rossäng och deras verksamhet är inte en del av församlingens arbete direkt men skapar ändå en mötesplats mellan kyrka och samhälle dit ca 100 personer kommer varje vecka. Eftersom den församlingen ligger i ett relativt homogent område finns det ingen mening med att ha språkcafé för att hjälpa människor lära sig svenska där, medan man i Biskopsgårdens församling investerar mycket tid i sådan verksamhet. Man kan se i de olika församlingarna att de har gjort en omvärldsanalys, formell eller informell, som sedan påverkat vilken verksamhet de satsat på.

Gudstjänsterna stod i centrum för de allra flesta som vi besökte. Det var bara en grupp som inte fokuserade på att vara en gudstjänstfirande gemenskap men de var istället kopplade till en församling som gjorde det. Det framkom att just gudstjänsten var en av de svåraste situationerna för de mångkulturella församlingarna att jobba med och utveckla. Det verkade som att det var lite grann antingen-eller. Antingen kom de etniska svenskarna eller så kom de med utländsk bakgrund – det var svårt att mötas där. Det finns dock exempel på platser där det fungerar, och det är nog viktigt att besöka dem igen på den gudstjänst för att se hur de arbetar med gudstjänstfrågan eftersom det är den plats där hela församlingen kommer samman för att tillbe Gud och därmed har en väldigt viktig funktion för församlingen som helhet.

Något som vi funderade på och därför frågade om i några av församlingarna gällde de ungdomar som har vuxit upp i Sverige och talar svenska flytande, men har föräldrar som är invandrare eller flyktingar. De som kommer nya till ett land vill ofta hålla kvar vid det gamla hemlandets kultur och språk medan nästa generation mer vill bli en del av det nya hemlandet. Detta medför att föräldrarna tycker det är viktigt att fira gudstjänst och ha gemenskap på typiskt iranskt sätt t.ex. medan deras barn behöver få undervisning och gemenskap på svenska. Detta var något man uppmärksammat i en del av församlingarna, men samtidigt poängterades det att graden av detta varierar beroende på vilket ursprungsland människor har. Men det är bra att vara medveten om detta. Ett sätt kan vara att ha samlingar under veckan på olika språk och sedan ha en gemensam gudstjänst på svenska med inslag av andra språk. Men detta kräver en villighet från alla inblandade att öppna upp gemenskapen för dem som ser annorlunda ut, bryter på ett annat språk och kanske har andra sätt att uttrycka sig. T.ex. finns det de som upplever det som att människor från kultur A skriker när de lovsjunger medan de i sin tur tycker att kultur B inte har någon glädje i sina gudstjänster. Det är viktigt att man är öppen med dessa samtal men också funderar kritiskt över sin egen inställning gentemot sina kristna bröder och systrar från en annan tradition innan man fördömer sättet de prisar Gud.

Något som kyrkan har kämpat med länge är relationen mellan **diakoni och evangelisation**. Det finns de som tycker att evangelisation enbart är att berätta muntligt om vem Jesus är och det finns de som hävdar att man bara ska visa sin tro i handling tills människor frågar varför man gör det. Och de allra flest människor finns någonstans mittemellan. De församlingar vi besökte hamnade oftast mittemellan också, men det fanns ett par som låg ganska långt åt det muntliga hållet och ett par som låg ganska långt åt handlingshållet. En pastor menade att kyrkans roll inte är att hjälpa till med integration utan att leda människor till en personlig tro och efterföljelse av Jesus medan andra satsade mest kraft på att hjälpa nya svenskar

praktiskt med blanketter och ekonomi och annat. Så många Bibelcitater hoppade runt i våra tankar när vi lyssnade till deras berättelser, t ex "det ni gör för någon av dessa mina minsta har ni också gjort för mig" (Matt 25:40) och "Hur skall de kunna tro på den som de inte har hört? Hur skall de kunna höra utan att någon förkunnar?" (Rom 10:14) och många andra (som 1 Joh 3:17-18, Jakob 1:22, Matt 28:18-20). Det är inte lätt att hitta rätt balans eller relation mellan diakoni och evangelisation eftersom båda är viktiga enligt Bibelns ord. Vi tror att vi som Kyrka behöver både proklamera och demonstrera evangeliet—både tro och handling behövs. Men det sker mycket gott i församlingarna runt om i Göteborg, både inom diakoni och inom evangelisation. Självklart kan det bli ännu bättre, och kanske kan man framför allt bli tydligare med *varför* man väljer att jobba som man gör, något som är viktigt för alla församlingar tror vi.

**"...vi som Kyrka behöver
både proklamera och
demonstrera evangeliet"**

I diakoniarbetet fanns det många olika verksamheter. En närvaro på en ungdomsgård var ett exempel. Många behövde språklig hjälp i de områden vi besökte, antingen genom språkcaféer och lära sig bättre svenska eller också genom att få hjälp med blanketter och brev från myndigheter och banker t.ex. I denna verksamhet nådde man fr.a. människor med utländsk bakgrund och gömda flyktingar. Caféer och second hand-affärer får nog också räknas in i diakonin eftersom det skapar mötesplatser och möjligheter för människor att skaffa det de behöver till en låg kostnad. I vissa fall skulle vi även räkna in barnsång och föräldrabarngrupper i denna kategori eftersom det inte heller där alltid finns någon tydlig kristen förkunnelse. Detta att skapa mötesplatser återkom ständigt i de kyrkor vi besökte, vilket tydliggör hur viktigt det är med relationer och gemenskap för människor. Men diakonin handlar också om rättvisa, att stå på de svagas sida gentemot systemiska orättvisor som rasism eller fattigdom.

Det var inte så många som hade ett tydligt uttalat evangelisationsarbete. Det fanns några som talade på torgen och delade ut traktat men de flesta hade någon form av studiegrupp a'la Alpha inne i kyrkobyggnaden. En del församlingar brann för att församlingen skulle växa genom att nya människor blev kristna, men i några var det svårt att hitta någon sådan passion utan man var ganska tillfreds som det var. Vi tror att Kyrkan behöver våga mer i evangelisation. Om vi har vårt hopp och vår glädje i Jesus Kristus borde vi också vilja att andra ska finna det som en kinesisk tjej sa: "Hur kan jag låta bli att prata med mina vänner om Jesus—Han är ju mitt liv!"

Attityder är en intressant del att titta på även om det är svårt att hitta dem på bara en timmes samtal. Dels pratade vi om attityderna i samhället omkring kyrkan, men också attityderna inne i kyrkan. Den första attityden som vi stötte på då vi kom till de olika kyrkorna var öppenhet och gästfrihet från dem som arbetade där. De var glada att vi kom och ville gärna berätta om vad de gjorde. I en församling satt vi i deras café och pratade, och barn från kom fram hela tiden för att prata med oss och för att krama den vi intervjuade. Man såg att de var välkomna och kände sig hemma i kyrkan, även om de inte kom på söndagsgudstjänsterna.

Vi hörde samtidigt mycket om fördomar och misstänksamhet i områdena. Vi fick lära oss om hierarkin som finns mellan olika grupper av utländsk bakgrund och hur den påverkar arbetet. I en församling pratade de om att det inte är en odelad fördel att vara etnisk svensk i dessa områden även om du har ett övertag i samhället i

**Hur pratar vi om
makt och rättvisa
i Kyrkan?**

stort. Vi pratade om makt och hur vi som är etniska svenskar måste vara medvetna om att vi har en makt som de med utländskt utseende eller namn inte har. Samtidigt måste vi vara medvetna om att det finns många i vårt land med utländsk bakgrund som ser ut som etniska svenskar men fortfarande känner ett stort främmandeskap, de s.k. dolda

invandrarna. T.ex. kan man ju säga att Aaron är en sådan. Han ser ut som en svensk men kan inte alla sociala koder eller beslutsgångar eller lagar som Sverige har.

Människor sa också till oss att vi måste vara medvetna om att det finns en stor misstänksamhet mot etniska svenskar i de områden som är dominerade av människor med utländsk bakgrund om varför vi är där. Även mellan kristna grupper kan det finnas misstänksamhet. En diakon förklarade detta med att det som är en identitetsmarkör i det gamla landet förstärks då man kommer till ett nytt och därmed kan kulturella och religiösa sedvanor bli mer tydliga och mer viktiga här än de var i det gamla landet. Är man kristen innan man kommer hit så blir det nu viktigare att var just den form av kristen som man var i hemlandet och det kan vara svårt att samarbeta med andra kristna från andra traditioner. Samtidigt pratade vi om att detta kan vara tydligare hos den generation som först kommer hit men allt som generationerna föds förminskas denna betydelse och de unga vill i allt större utsträckning även fira gudstjänst i en mångkulturell miljö eftersom allt annat de gör sker i mångkulturella miljöer.

De som hade erfarenheter från äldre svenska församlingar som sedan fått en större grupp människor med utländsk bakgrund tillströmmande berättade om en annan, inte så positiv attityd som är viktigt för oss att begrunda. Vi kallar den för "äldre-

brodern-syndromet” efter berättelsen om den förlorade sonen (Lukas 15:11-32). När fadern ställde till med fest för den yngre sonen som kommit hem efter att han varit vilse en längre tid blir den äldre brodern avundsjuk och drar sig undan. Om vi ser människorna med utländsk bakgrund som den yngre sonen så är vi etniska svenskar i kyrkan tyvärr ofta den äldre sonen. När det kommer människor som har andra uttryckssätt eller världssyn så drar vi oss undan för att det blir obekvämt och det kanske kommer nya inslag i gudstjänsterna eller verksamheten i stort som är främmande för oss. Vi tror att vi istället behöver ta Bibeln på allvar när den säger att vi ska ta hand om den faderlösa, änkan och *främlingen* och välkomna dem in i gemenskap på lika villkor som de som är som oss själva. Samtidigt lärde vi oss också att det kräver arbete, vi kan inte bara ta för givet att människor ska acceptera förändring utan vi behöver skapa forum där man kan uttrycka missnöje och sedan samtala kring det för att nå en konsensus om hur man går vidare. Så långt som möjligt behöver man undvika polarisering mellan olika grupper och istället uppmuntra människor att mötas även utanför kyrkans verksamheter så att det blir sanna relationer som byggs och inte bara tillfälliga som under kyrkkaffet.

Saker som kom upp flera gånger

När vi läser i gamla testamentet kanske vi noterar att ord upprepas flera gånger. I den hebreiska kulturen upprepade man det som var viktigt. Så vi tar oss friheten att tydligt beskriva det som kom upp igen och igen under den här turnén. Kanske är detta för att dessa saker är viktiga för Kyrkan i Sverige att ta tag i och arbeta med?

Det första ämnet, som kom upp oftast, var detta att **leva med människor**. Man kan inte göra Kyrka på en plats utan att verkligen veta deras sanna livssituation. Vi kan resa genom en del av stan och kanske även besöka delar av dessa områden, men inte förrän vi bor där kan vi bli något mer än turister. Turister tittar runt, tar bilder och njuter av omgivningarna, men människorna som bor där kallar det sitt eget, lever genom glädjeämnena och problemen som finns där och påverkar människorna omkring dem. Turister gör inte det. Det är samma för en kyrka. En kyrka är en del av den lokala omgivningen och bör därför vara en del av människornas liv där kyrkobyggnaden ligger. Om en kyrka vill hjälpa hemlösa eller invandrare så kan den mycket väl besöka områdena där de hemlösa eller invandrarna lever, men den kommer varken att *leva med* eller möta situationerna som de möter om man inte är där regelbundet. Men vi pratar inte bara om kyrkobyggnaden här, utan också människorna som deltar i Kyrkan som också bör bo och leva i de områden där Kyrkan finns och verkar. Detta är kanske den mest betydelsefulla flytten av dem alla och kanske också den del av Kyrkans liv som innebär den största uppoffringen. Att leva med människor, mitt bland folket, innebär att man måste våga tillräckligt för att komma ut ifrån den egna världen och in i någon annans värld. Inte enkelt att göra,

men ett tydligt exempel på vad Jesus gjorde. Han kom till vår värld och levde med oss. Han måste inte, men Han gjorde det och titta på vad resultatet blev! Tänk på hur det skulle varit ifall Gud aldrig kommit till jorden. Det skulle inte varit samma sak, hur skulle världen ha förstått Gud då? Kyrkan och hennes folk idag borde in vara annorlunda utan leva MED människor. Och detta är mer än att få människor att assimileras in i kyrkans och landets kultur, för invandrare eller för icke-ännu-kristna som vill delta i kyrkans liv.

Detta innebär **integration**. Människor är inte projekt utan de lever och andas och borde få vara aktiva i verksamheten och inte bara vara åskådare. Gud har skapat oss alla olika och gett oss olika gåvor. Varje person som kommer till oss på en söndag är kallad av Gud, och åtminstone den söndagen är de en del av kroppen. Ärligt talat så är vi alla delar av Kristi kropp oavsett om vi är medlem i en församling eller en ny troende, eller hur? Varje person måste föras in i kyrkans liv och integreras i dess verksamhet med alla sina gåvor, talanger, hopp, visioner och drömmar. Och för dem som inte ännu är kristna så kommer de som invandrare till ett nytt land, eftersom de inte känner till trons landskap omkring dem. Ändå är de också kallade till att vara en del och integreras in i församlingen och växa i tro. På samma sätt med invandrare. De är också kallade att inte bara vara som alla andra i den givna kulturen utan kallade att bidra med sina gåvor och visioner till den kulturen. Gud flyttar sitt folk

Assimilation: 'de' blir som 'oss'.

Integration: båda parter arbetar för att kunna leva tillsammans.

runt världen, speciellt till Sverige, och vi som Kyrka har en underbar möjlighet att föra människor som inte ännu känner vår Herre till Honom och integrera dem – inte bara assimilera dem – in i livet och verksamheten i kyrkan så att de kan växa i sin längtan efter en djup relation med Jesus. På samma sätt med

invandrare. När vi och de integreras i samhället istället för att bara assimileras reflekterar vi på riktigt kring den mångfald och kreativitet som Gud har skapat. Gud gjorde oss olika så att vi kan vara olika smaker av Hans härlighet. Att få en sorts glass är gott, men att ha flera olika smaker i struten är godare...

Eftersom kyrkans människor borde påverka och fysiskt vara närvarande i området där kyrkobyggnaden ligger är det också viktigt att kunna områdena kring kyrkan. **Kontextualisering** av verksamheten var också något som kom upp väldigt ofta. En kyrklig verksamhet kan inte startas utan att man vet något om området där man befinner sig. Att göra en verksamhet för invandrare i Älvsborg eller Fiskebäck kanske inte blir speciellt lyckat eftersom det inte finns speciellt många invandrare i dessa områden. Men om man skulle göra en verksamhet som riktar sig till yrkesverksamma, fiskare eller barnfamiljer skulle dessa verksamheter passa bra i

Älvsborg och Fiskebäck. Trots att dessa områden är välmående förorter till Göteborg så finns där fortfarande behov. Och oavsett vilket område i Göteborg, Stockholm eller Malmö, eller vilken mindre ort du än ska bygga en verksamhet i, så är det viktigt att undersöka vilka som bor där, vilka behov de har och hur samhället fungerar för att veta vilken form av verksamhet som skulle passa där – alltså att arbeta med kontextualisering.

En del av detta är även **språk**. Språket är jätteviktigt oavsett vilken verksamhet man pratar om. Om människor inte förstår vad som sägs så kommer de att missa budskapet. Detta är om möjligt ännu viktigare när man pratar om invandrare och andra internationella i Sverige. Många kommer utan att kunna språket och försöker lära sig – många lyckas men många blir modfällda. Att höra evangeliet och hoppet i Jesus Kristus på sitt eget språk är en hjärtats nyckel. Det uttrycker att "du är tillräckligt viktigt för oss att vi vill dela evangeliet med dig på ett språk som du förstår". Oavsett om språket är svenska, engelska, kinesiska, arabiska eller spanska – för en del räcker det att höra evangeliet på sitt eget språk i ett främmande land för att de ska komma till tro. Så när vi hör olika språk talas i vår kyrka, hoppas vi att det skapar en glädje för att evangeliet går ut. Vi sänder missionärer halvvägs runt jorden för att tala olika språk, men kanske finns denna mission närmare oss, kanske finns den redan i våra kyrkor? Du vet, det är billigare att ha någon tala olika språk i vår egen hemförsamling än att sända ut en missionär, säger vi med glimten i ögat eftersom Aaron själv är utsänd som missionär från USA (hehehe).

När vi åkte runt till de olika kyrkorna såg vi allt tydligare hur viktigt det är med **nätverk** och **kristen enhet**. En anledning till att vi gjorde den här lyssningsturnén i Göteborg var att se vad som redan är på gång i stan. Om man hoppas att få vara med och starta upp en ny verksamhet är det viktigt att se vad som redan händer och vad vi kan lära oss från det istället för att återuppfinna hjulet. När vi pratade med de olika kyrkorna såg vi behovet av att koppla samman församlingar mer. Det verkar finnas fickor av nätverk här och där men det verkar inte finnas några fasta, praktiska nätverk så vitt vi kunde se, förutom Göteborgs Kristna Råd (Har vi fel vill vi gärna lära oss om de som finns.) Tyvärr är det nog ofta så att kyrkor blir så upptagna med sina egna uppdrag att de glömmer bort det "större uppdraget" med världen omkring dem. Vi har vår egen ungdomsverksamhet, äldreverksamhet och vår söndagsskola och det verkar som att vi gör allt vi kan bara för att hålla igång dessa och få dem att växa. Vi, alltså Kyrkan med stort K, har stora resurser i andra församlingar, pastorer, ungdomsledare, författare, gåvor, passioner – helt enkelt andra med-lemmar i Kristi kropp. Vi behöver varandra för att fungera. Kristi kropp är inte bara vår lokala församling, Kristi kropp är en stor dam som omfattar hela jorden – det är stort! Vårt hopp är att Kyrkan i Sverige ska växa snarare än att dö som den gör just nu. Att arbeta tillsammans, bygga nätverk och stå enade i vår verksamhet

skulle hjälpa till. Istället för att försöka göra saker bättre än andra församlingar i Sverige eller i Göteborg så kan vi stödja och uppmuntra varandra. Varför inte ringa till andra pastorer och lyfta upp dem i förbön, och uppmuntra dem i det goda verk som de gör istället för att bara vara stressade i vår egen verksamhet? Det är ett mysterium – men det är ofta så det är

Det sista, och kanske också det viktigaste, som kom upp är att vi behöver **dela evangeliet tydligt och enkelt** och också **vara beredda på motstånd**. Vi förvånades över hur ofta kyrkorna vi besökte poängterade att vi måste vara tydliga i att tala om Jesus. Detta inkluderade att inte vara blyga eller rädda att säga att vi är ett folk som tror. Kyrkorna som växer och har mest inflytande är de kyrkorna som inte är blyga när de talar om Jesus. Det är de som säger att de tror på det till synes otroliga och står fast vid det. Kyrkorna som försöker smyga in evangeliet i sin verksamhet påverkar inte människor på samma sätt. Men de som vågar vara ömma men ändå fasta i sin tro drar faktiskt människor till tro istället för att putta bort dem. Ingen vill väl vara en del av något som människorna som tror på det skäms över?! En del av detta är att prata och berätta om Jesus och Bibeln på ett enkelt sätt. Vi skapar ofta för många program i församlingarna, och de kyrkor vi besökte pratade om att det var de enkla samtalen, de enkla aktiviteterna och retreaterna, som påverkade mest. Enkelhet är bra inte bara för planering, stress och plånboken, men också för effektiviteten i hur det når människor med evangeliet.

Med allt detta i åtanke så fick vi en varning: var beredda på motstånd. Vi, Kyrkan, kommer att behöva vara beredda på att samhället är emot oss, media är emot oss, och tyvärr kommer även andra församlingar och enskilda kristna att vara emot oss. Dessutom vet vi från Bibelns ord att vi även har att kämpa mot andemakter och de onda krafterna som vill dra människor bort från Gud. Men när Gud ger oss en passion och en vision, må vi då arbeta fram mot det hopp som vi har i Kristus när den Helige Ande ger oss kraft. Varför? För att ge Gud ära och för att Hans rike ska komma på jorden såsom det är i himlen!

Saras topp 5

1. Bön. Vi kan inte göra något i oss själva. Gud måste lägga ner sin vision i oss i bönen och genom samtal och studier. Vi lever i ett hårt sekulariserat samhälle och det måste var Guds Ande som går före oss och bereder mark och vi får följa efter och göra det Han säger till oss. Det är Gud som sänder oss, vi sänder inte oss själva. Det är Guds uppdrag, inte vårt eget.
2. Samhällsanalys. En oerhört viktig förberedelse för att kunna veta var människor är i sina liv och i sin tro. Man kan inte ha samma sorts församling i Hjällbo som man har i Fiskebäck. Att lära sig om vem som bor i området, vad de jobbar med, vilken etnisk och religiös bakgrund människor har, vilka affärer och tjänster som finns i området etc. ger viktig information kring vilka behov som finns. Detta kan sedan analyseras och lyftas upp i bön så att man vet vilken verksamhet som är riktig för den här platsen i den här tiden. Detta kan inte göras bara en gång utan behöver hela tiden uppdateras oavsett om det är en ny församling eller en äldre.
3. Att leva *med* människor. Att bo på platsen där man verkar tror jag har stor betydelse för trovärdighet och för förståelse. Man träffar människorna som kommer till kyrkan inte bara i kyrkan utan också på torget, på skolgården, i affären, på spårvagnen osv. Det skapar förtroende, något som är centralt när man ska bygga relationer. I detta ligger även det att inte boka upp församlingens medlemmar i olika verksamheter, utan utrusta och utmana människor att vara evangelister i sitt eget sammanhang. Varje kristen behöver vara en missionär och ett vittne för Jesus i dagens Sverige där 95% av befolkningen *inte* bekänner sig som kristna eller går till kyrkan regelbundet.
4. Fokus på Jesus och evangeliet. Detta kan tyckas självklart, men efter att ha funnits med i Kyrkan hela livet vet jag att det finns mycket som kan distrahera oss. Jag tror att vi behöver påminna oss själva om och om igen på vem det är som är i centrum. Mycket av det vi lägger tid och energi på är perifera frågor, fr.a. när människor har frågor om vår tro. Vi måste förkunna den uppståndne

Kristus och inte fastna i diskussioner som inte är direkt kopplade till frälsningen. Vi måste vara tydliga med vårt budskap samtidigt som vi respekterar människors fria vilja att välja.

5. Kärlek till människor. Detta återkom flera gånger i samtalen. I frågor kring vem som skulle vara med i ledarteamet, vilken verksamhet som skulle finnas o.s.v. fanns denna kommentar med som grund: det viktigaste är att älska människor. Vi kan skapa fantastiska program och verksamheter, men om vi inte gör det utifrån kärlek till Gud och kärlek till nästan så är det meningslöst.

Aarons topp 5

1. Som i vilken kyrklig verksamhet som helst måste den som leder eller är engagerad i Kyrkans liv växa i sin personligatro om man ska kunna ge till andra. Församlingarna vi besökte var aktiva och ute i den värld där de var belägna, detta kräver mycket kraft och energi. Utan att vara kvar i vinstocken, som är Kristus, kan grenen inte bära frukt. Man måste växa på ett eller annat sätt i sin tro, be konstant, och förvänta sig det otroliga från Gud. Våga be för att det otroliga ska hända så att du kan ge Gud äran när det sker.
2. Vi är Kyrkan, vi behöver tala mer om Jesus och göra det på ett sätt som visar att vi inte skäms för evangeliet eller för att vi är Jesu Kristi efterföljare. Detta inkluderar även att tala om de övernaturliga ting som sker i Bibeln, och att förklara dem i en värld där det övernaturliga "inte existerar". Jag menar, allvarligt talat, verkligheten själv är svår att förstå dagens postmoderna, paramoderna tid. Om vi inte berättar om Jesus kommer Kyrkan att dö, men om vi berättar kommer Kyrkan att växa. Enkelt och lätt, men det krävs att vi stiger ut ur vår rädsla om vad andra *kanske* kommer att säga eller var andra *kanske* tänker och istället vara säkra på vad vi hoppas. Varför har vi annars ett hopp?
3. Nätverk och enhet. Kyrkan idag behöver bli bättre på att veta vad som sker i hennes syskonkyrkor. Kanske kan vi göra vårt jobb lättare genom att arbeta tillsammans med andra kyrkor istället för att försöka skapa något som redan görs. En del av detta innebär att vi behöver lägga bort vår stolthet och vårt behov av att lyckas själva.
4. Finna glädje i våra olikheter och använda olikheterna till vår fördel. Sverige växer i mångfald och om Kyrkan ignorerar att 1 av 9 personer i Sverige har utländsk bakgrund och 1 av 5 i Göteborg är födda utomlands – då har vi missat

något... Istället för att vi åker ut i världen så kommer världen till Sverige! När människor kommer till ett nytt land är de ofta öppna för nya saker och en ny kultur, alltså en perfekt tid att också vara öppen för en ny relation med Jesus Kristus. I Sverige, där mindre än 3% följer Jesus och besöker en kyrka regelbundet, kommer människor till tro. På samma sätt möter svenskar som reser utanför Sverige Jesus där. Att komma utanför vårt eget land öppnar dörrar för evangeliet. Och evangeliets dörr är JÄTTESTOR här i Sverige. Mitt hopp är att Kyrkan i Sverige rör sig med tiden omfamnar och välkomnar den glädje som mångfalden ger i landet så att människor kommer till tro och växer i sin tro. För när vi kommer samman så växer inte bara de nya svenskarna i tro men också de gamla svenskarna. Detta är spännande!

5. Det nämndes inte under turnén, men det var något som jag tog med mig som en biprodukt av turnén: behovet hos oss i Kyrkan att uppmuntra varandra och hitta passion, liv och hopp!!! Jag uppmuntrades och växte i min passion för evangeliet bara genom att prata med andra i Göteborg. Jag undrar när det senast hände att vi blev uppmuntrade eller uppmuntrade någon annan i deras kristna arbete. Aposteln Paulus gjorde det hela tiden, kanske skulle vi behöva påminnas att göra detsamma.

Vad gör vi nu då?

Vi har lärt oss att Kyrkan inte är så mycket om byggnaden och inte så mycket om verksamhet utan att Kyrkan är en gemenskap med Gud och andra människor. Vi komplicerar ofta Guds uppdrag med program, möten (kanske för många...?) och onödiga verksamheter. När Jesus gick på jorden rörde Han vid människor där Han gick. Det fanns inte så många program eller organisatoriska möten med Jesus, Han visste vilka behoven var och Han träffade människors hjärtan. Jesus hade lärjungar och de följde efter Honom och gjorde precis det Han gjorde. Därför säger vi att Jesus levde *med* folket. Vi, Hans efterföljare, får göra samma sak.

Frågan är hur vi nu går vidare som individer, som församling och som samfund och som världsvid Kyrka. Vi ser en framtida gemenskap som utgår från Fiskebäcks missionskyrka och som vill verka i världen men inte av världen. En gemenskap som representerar Kristus i ord och handling mitt i samhället. En gemenskap som inte bara bjuder in till verksamheter utan som går dit människor är i vardagen. En gemenskap där varje överlåten kristen är en missionär som vill hjälpa andra att hitta

det hopp som vi själva har i Jesus, och som själv vill växa i gemenskap med Honom. Jesus vandrade mitt bland människor och det är där vi som Kyrka har vårt uppdrag och vår roll tror vi.

Det är inte alls enkelt att berätta allt som vi fick veta och upplevde under vår lyssningsturné. Många tankar och känslor fick vi, men vad tänker du? Vad ska vi göra med den här rapporten? Vad kan du ta med dig från den och använda idag och imorgon, snarare än senare?

- Hur påverkar detta hur vi utformar pastorsutbildningen?
- Hur strukturerar vi våra församlingar?
- Hur pratar vi om detta i större sammahang som Kyrkokonferensen eller Hönökonferensen?
- Hur tänker vi kring lärljungaskap för barn/ungdomar/vuxna?
- Hur arbetar vi kortsiktigt och långsiktigt?
- Hur påverkar detta hur vi formar våra gudstjänster?
- Hur använder vi våra resurser (tid, ekonomi, relationer)?
- Hur påverkar detta grunden för Gemensam Framtid?
- Hur påverkar detta hur du pratar med människor på jobbet/skolan?
- Hur arbetar vi med globala frågor och vår roll i världssvält eller AIDS problematiken?
- Hur samarbetar vi med systerkyrkor runt om i världen?
- Hur obekvämt, kan du tänka dig att vara för någon annan skull...?
- Osv osv...

Vårt hopp är att rapporten ska uppmuntra och utmana oss som är Guds folk. Vi hoppas att människor tar det som en positiv sak som vi får ta med oss och leva i. Kanske behöver även du åka och hälsa på en annan församling i närheten för att se hur de har det—vi är ju ändå syskon... Vi är Guds folk och Han älskar oss. Han vill att Kyrkan ska fortsätta vara Kristi Kropp och ett synligt tecken på Hans närvaro på jorden. Vi ber att Guds rike ska komma, på jorden såsom det är i himmelen.

Referenslitteratur

Berggren, Henrik och Lars Trägårdh. *Är svensken människa? Gemenskap och oberoende i det moderna Sverige*. Nordstedts förlag: Stockholm; 2006.

I den här boken beskrivs Sverige utifrån ett idéhistoriskt perspektiv. Starka ord som influerar svenskens sätt att tänka är individualism, rationalitet, funktionalitet och framtiden. Boken diskuterar hur relationer mellan individer och mellan stat och individ har utvecklats och hur detta har påverkat människors sätt att tänka idag.

Carter, Craig. *Rethinking Christ and Culture. A Post-Christendom Perspective*. Brazos Press: Grand Rapids; 2006.

Hur ska Kyrkan förhålla sig till den omgivande kulturen egentligen? Niebuhr skrev ju om detta för en del år sedan och det här är en omtolkning av detta utifrån ett efter-kristendomssituation, alltså att kristendomen inte längre har en stark ställning i samhället utan snarare finns i periferin.

DeYmaz, Mark. *Building a Healthy Multi-Ethnic Church*. John Wiley & Sons, Inc: San Fransisco; 2007.

En jättebra bok skrivet utifrån det amerikanska multikulturella samhället. Allt är inte användbart för vårt sammanhang men det finns ändå mycket gott att hämta när man funderar över hur en mångkulturell församling kan se ut och arbeta.

Erberhard, David. *I trygghetsnarkomanernas land. Sverige och det nationella paniksyndromet*. Bokförlaget Prisma: Stockholm; 2006.

Säkerhet och trygghet är central i det svenska samhället idag. Man ser det i bilreklam, i larmrapporter om farliga matvaror och (vårt tillägg – inte författarens) även lovsånger. Det är en viktig bok om hur vi tänker och resonerar som folk och som utgångspunkt för samtal kring hur vi kan vara Kyrka mitt i denna upplevda otrygghet.

Gibbons, Dave. *The Monkey and the Fish. Liquid Leadership for a Third-culture Church*. Zondervan: Grand Rapids; 2009.

Gibbons är församlingsföreståndare i en församling i Kalifornien och han skriver om hur församlingsledare bör tänka och agera i denna globaliseringens tidevarv. Han pratar om att hitta sin egen ledarstil, att älska människor så som de är och att utrusta människor så att de kan gå ut och *vara* Kyrka där de är istället för att bara bjuda in till den formella verksamheten i kyrkan.

Hirsch, Alan. *The Forgotten Ways. Reactivating the Missional Church*. Brazos Press: Grand Rapids; 2006.

Författaren jämför dagens västvärld med den tidiga Kyrkans situation och diskuterar hur vi kan lära oss av sättet som de byggde Kyrka på. I centrum står kännelsen att Jesus Kristus är Herre. Uppdraget är att göra lärjungar, att leva inkarnationellt (i världen, med människor) som Jesus gjorde, tänka missionellt och ha ett dynamiskt systemiskt tänkande kring hur man strukturerar församlingen och finner en äkta gemenskap. Fokus ligger på mission eftersom största delen av västvärlden idag är missionsområden.

Legrand, Lucien. *The Bible on Culture*. Orbis Books: Maryknoll; 2000.

Att evangeliet måste illustreras och presenteras utifrån det sammanhang man befinner sig i är ingen nyhet, det insåg även människorna på Bibelns tid. Detta kallas kontextualisering och i den här boken får man många exempel som kan inspirera oss i hur vi bör tänka idag.

Liedman, Sven- Eric. *Att se sig själv i andra. Om solidaritet*. Albert Bonniers förlag: Stockholm; 1999.

Den här boken talar om hur vi har institutionaliserat solidaritet på ett sätt som gör att vi inte längre behöver bry oss om varandra i vardagen. Eller hur är det med det egentligen? En bra bok som väcker många tankar inför vad det är att vara Kristi kropp och leva i världen men inte av världen.

Malm, Magnus. *Viskningar från katakomberna. Skisser för en kristen motkultur*. Libris: Örebro; 2006.

Författaren skriver om att Kyrka måste vara trogen sitt budskap och sitt uppdrag om hon ska kunna kommunicera något till sin omvärld. Vi bygger på Kristus och inte enbart på de behov vi ser omkring oss. Vi måste själva prata och leva som att vi tror på evangeliet annars är det inte trovärdigt för andra heller. Kyrkans självbild påverkar vad vi säger och gör – hur ser Kyrkans självbild ut i Sverige? Hur är vi Kristi kropp på jorden?

Osborne, Larry. *Sticky Church*. Zondervan, 2008.

Kyrkan är ganska duktig på att dra folk till kyrkan, men även om folk kommer in genom huvudentrén så springer många ut köksvägen. Boken förklarar hur kyrkans ledare och lekmän ska skapa smågrupper som fokuserar på predikan och är en del av hela församlingen.

Rainer Thom S. and Sam S. Rainer III. *The Essential Church?: Reclaiming a generation of dropout*. B&H Publishing Group: Nashville, Tennessee. 2008

Ungefär 75% av alla kristna ungdomar mellan 16 och 21 år lämnar kyrkan i USA. Vart går de? Vad gör Kyrkan åt detta? Även om boken handlar om USA så är det någonting som vi i Sverige kan använda för att nå en generation som inte längre vet vad Kyrkan är och tror...

Reese, Martha Grace. *Unbinding the Gospel: Real Life Evangelism*. Chalice Press: St. Louis, Missouri, 2006.

En bok som hjälper den som vill lära sig lite mer om hur man kan evangelisera på ett riktigt tydligt sätt. Det handlar inte om att springa runt på stan och skrika högt till människor om Guds kärlek till världen, utan den hjälper oss i "en vanlig kyrka" att berätta lite mer om Jesus och hans budskap på ett bra sätt.

Sanneh, Lamin. *Translating the Message. The Missionary Impact on Culture*. Orbis Books: Maryknoll; 1989.

Också detta är en bra bok om kontextualisering. Sanneh utifrån ett missionssammanhang, något som ju är högst aktuellt i Sverige idag då åtminstone 95% av befolkningen inte har en levande kristen tro.

Sernhede, Ove. *Alienation is my Nation. Hiphop och unga mäns utanförskap i det nya Sverige*. Ordfront förlag: Stockholm; 2007.

En mycket stark bok som arbetats fram genom många samtal med ungdomar i Hammarkullen. Hur tänker de? Vad vill de med sina liv? Hur ser de på sin situation som nya svenskar? Ger en mycket bra inblick i ungdomarnas situation i förorten som ju faktiskt inte är speciellt långt bort.

Sjogren, Steve. *Conspiracy of Kindness. A Unique Approach to Sharing the Love of Jesus*. Regal: Ventura; 2003.

Sjogren beskriver något som han kallar för tjänande-evangelisation. Det går ut på att göra saker för människor utan att betalt (mycket viktigt!) för att visa på Guds kärlek och nåd som är gratis. Genom att komma underifrån som en tjänare finns det inget hotfullt i situationen och man riskerar inte att fastna i tomma diskussioner som inte leder någonvart utan man älskar människor som Jesus älskade människor.

Sjöberg, Bengt. *När världen kom till stan—En unik inblick i flytingars desperate vardag*. Örebro Gospel Media, 2007.

Aaron köpte den här boken på Hönökonferensen. Den innehåller många berättelser om emigration och immigration idag. Berättelserna förklarar tydligt precis hur det är – en bra introduktion för den som är nyfiken på immigration och Kyrkans roll i detta.

Sturemark, Christer. *Tro och vetande 2.0*. Nya Doxa: Nora; 2007.

Denna bok har ju startat många diskussioner och debatter sedan den kom ut. Oavsett vad man tycker om det han skriver så speglar den hur den ateistiska humanismen, som präglar vårt samhälle i högre grad än humanisternas medlemssiffror antyder, tänker om människan och om samhället. Väl värd att läsa som en del i samhällsanalys.

Bilagor

<http://varunlive.com/misc/Top5.jpg>

http://ecusa.anglican.org/documents/AGR_WMSClipHandsBW.jpg

<http://sawiggins.files.wordpress.com/2009/10/godadam.jpg>

[http://www4.goteborg.se/prod/G-info/statistik.nsf/ae92014b39e8f7a8c12572b1004f9754/80304da9296c9d5dc12574c8002ff0fd/\\$FILE/ATTLNN6V/Perspektiv%207-2008.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/G-info/statistik.nsf/ae92014b39e8f7a8c12572b1004f9754/80304da9296c9d5dc12574c8002ff0fd/$FILE/ATTLNN6V/Perspektiv%207-2008.pdf)

Utrikes födda 2007

Drygt 103 000, motsvarande 21 procent, av göteborgarna är födda i utlandet. Två tredjedelar av dem är svenska medborgare. Mångfalden är stor i Göteborg, 186 födelseländer finns representerade. Iran och Irak står för ungefär 20 procent av stadens utlandsfödda, därefter följer Finland, Jugoslavien och Bosnien-Hercegovina.

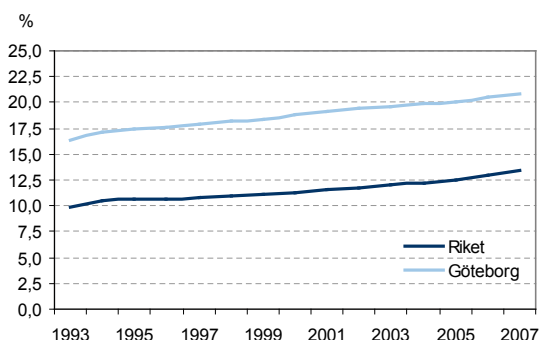
-Utrikes födda: Födelseland annat än Sverige

-Utländskt medborgarskap: Medborgarskap annat än svenskt

-Utländsk bakgrund: Utrikes födda eller födda i Sverige med båda föräldrar födda utrikes

Vid årsskiftet 2007 uppgick befolkningen i Göteborg till 493 498 personer. Av dessa var 103 083 utrikes födda, motsvarande 20,9 procent. Det är en ökning med 4,5 procentenheter sedan 1993. Ökningen har varit relativt jämt fördelad över åren. Som diagrammet nedan visar följer utvecklingen i staden i stort sett rikets. Göteborg ligger dock klart över riksgenomsnittet.

Andel (%) utrikes födda i riket och Göteborg 1993-2007

Källa: Stadskansliet

INVANDRINGEN ÖVER TIDEN

Under 1950- och 60-talet handlade invandringen i första hand om arbetskraftsinvandring. Den svenska arbets-

marknaden var attraktiv. Främst kom personer från våra nordiska grannländer samt från Jugoslavien, Tyskland, och Italien. Under 1970-talet börjar invandringen ändra karaktär. Arbetskraftsinvandringen börjar avta medan flyktinginvandringen från oroliga länder, främst i Asien och Sydamerika, ökar. Flyktinginvandringen har tillsammans med anhöriginvandringen fortsatt att dominera sedan 80-talet. Arbetskraftsinvandringen har blivit mindre betydelsefull.

OLIKA BEGREPP

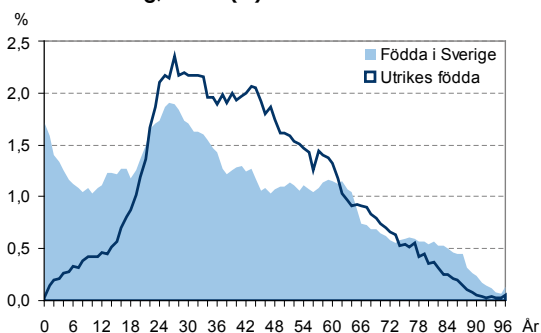
Det finns lite olika begrepp när det gäller "invandrare". Vi använder oss av Statistiska centralbyråns (SCB) definitioner och kommer här att redovisa tre begrepp. "Utrikes födda" är personer som är födda utomlands. Sedan finns begreppet "utländskt medborgarskap" som talar om i vilket, eller vilka, länder man är medborgare. Det hänger inte nödvändigtvis ihop med i vilket land man är född. Av Göteborgs utrikes födda har två tredjedelar svenskt medborgarskap. Det tredje vedertagna begreppet, som är lite vidare än utrikes födda, är "utländsk bakgrund". Det innefattar alla utrikes födda och personer som är födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. Se illustration under rubriken "Utländsk bakgrund" på nästa sida.

I folkmun hör man ofta begreppet "invandrare". Det är dock ett begrepp som inte har någon klar definition och därför aldrig redovisas när man beskriver befolkningen. Även begreppet "flykting" används ibland felaktigt. En flykting är en invandrande person som är i behov av skydd. Endast en väldigt liten andel av alla som invandrar är flyktingar. Flyktingstatusen upphör efter 24 månader (det är så länge som introduktionsersättning betals ut). I den här texten inriktar vi oss främst på stadens utrikes födda.

KÖNS- OCH ÅLDERSFÖRDELNING

Könfördelningen bland de utrikes födda är i stort sett jämn. Andelen barn och ungdomar är betydligt lägre bland de som fötts i utlandet jämfört med de som fötts i Sverige. Av följande figur framgår också att det omvända förhållandet gäller för personer i de förvärvsarbetande åldrarna. 70 procent av de utrikes födda är i åldern 25-64 år jämfört med 52 procent bland de som är födda i Sverige.

Åldersfördelning, andel (%)

Källa: Stadskansliet

FÖRVÄRVSFREKVENNS

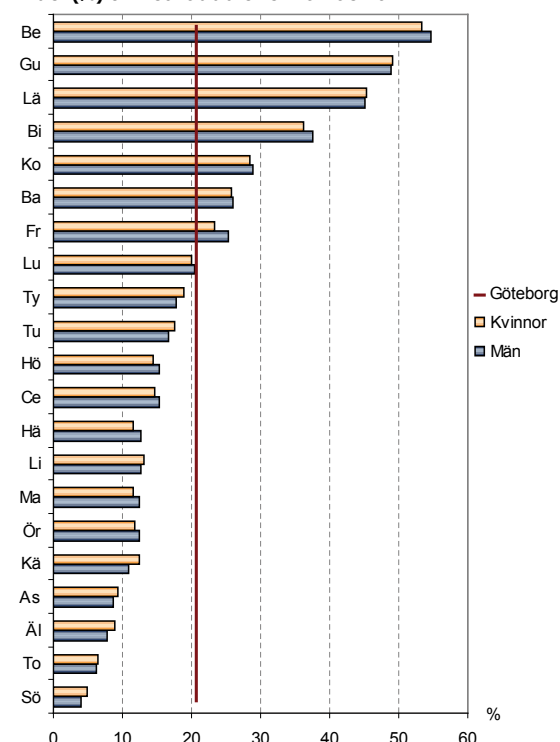
I den yrkesverksamma åldergruppen 25-64 år ser man tydliga skillnader när det gäller förverkvfrekvensen (andelen sysselsatta av befolkningen), beroende på om man är född i Sverige eller utomlands. Förvärvsfrekvensen för yrkesverksamma personer födda i Sverige ligger på 82 procent jämfört med 54 procent för personer som är utrikes födda. Både inom gruppen utrikes födda och inrikes födda är andelen män som förvärvsarbetar högre än kvinnor. Skillnaden är dock större i gruppen med utrikes födda.

STADSDELARNA

Antal utrikes födda är ojämnt fördelade över stadsdelsnämnderna. De stadsdelar med högst antal utrikes födda är Lärjedalen, Gunnared och Biskopsgården med vardera ungefär 10 000 utrikes födda. Strax efter, med cirka 8 000 vardera, följer Bergsjön, Centrum och Kortedala.

Även när man tittar på andelen utrikes födda av befolkningen ser fördelningen ungefär densamma ut. Störst är andelen i Bergsjön. Där är 54 procent av befolkningen utrikes född, följt av Gunnared med 49 och Lärjedalen med 45 procent. Stadsdelen med både lägst antal och andel är Södra Skärgården, följt av Torslanda, Älvsborg och Askim. Se diagrammet högst upp till höger på denna sidan.

Andel (%) utrikes födda efter kön och SDN

Källa: Stadskansliet

Stadsdelarna med flest antal födelseländer är Biskopsgården och Lundby där hela 151 länder finns representerade. Södra Skärgården är den stadsdel med minst antal födelseländer representerade, 53 stycken.

Utrikes födda samt antal födelseländer per SDN

SDN	Utrikes födda	Befolkningen	Andel (%) av befolkn. per SDN	Antal födelseländer
01 Gunnared	10 890	22 227	49,0	139
02 Lärjedalen	11 090	24 507	45,3	139
03 Kortedala	7 919	27 590	28,7	151
04 Bergsjön	8 187	15 135	54,1	137
05 Härlanda	2 475	20 432	12,1	124
06 Örgryte	4 102	33 842	12,1	130
07 Centrum	8 111	54 125	15,0	151
08 Linnestaden	4 049	31 277	12,9	130
09 Majorna	3 547	29 414	12,1	140
10 Högsbo	2 491	16 645	15,0	126
11 Älvsborg	1 537	18 517	8,3	95
12 Frölunda	3 142	12 937	24,3	117
13 Askim	2 084	23 020	9,1	100
14 Tynnered	5 031	27 518	18,3	135
15 S Skärgården	195	4 449	4,4	53
16 Torslanda	1 418	22 588	6,3	89
17 Biskopsgården	9 384	25 395	37,0	145
18 Lundby	7 329	36 128	20,3	145
19 Tuve-Säve	1 876	10 982	17,1	99
20 Backa	6 153	23 739	25,9	138
21 Kärra-Rödbo	1 317	11 201	11,8	93
Göteborgs stad	103 083	493 498	20,9	186

Källa: Stadskansliet

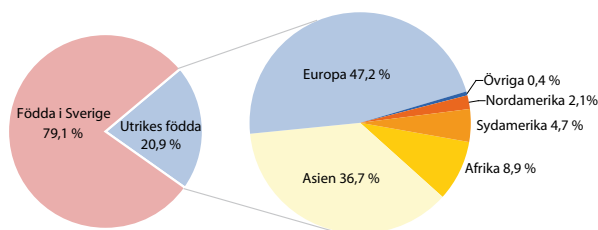
FÖDELSELAND

Göteborg är en mångkulturell stad. Stadens utrikes födda kommer från hela 186 olika länder! Iran och Irak står tillsammans för den största andelen, nästan 20 procent (19 500 personer). Därefter kommer Finland med 7,5 procent, Jugoslavien med 6,7 procent och Bosnien-Hercegovina med 6,1 procent.

I Göteborg finns det totalt sett ungefär lika många män som kvinnor som är födda i utlandet. Skillnader mellan olika födelseländer kan dock vara märkbara. Betydligt fler män än kvinnor kommer ifrån Irak, Iran och Storbritannien. Förhållandet är det omvända när det gäller Polen, Finland och Thailand. Därifrån kommer det fler kvinnor än män.

Delar man in länderna efter världsdel så ser man tydligt att det är de europeiska länderna som dominerar med nästan 50 procent. Följt av länderna i Asien, som står för drygt en tredjedel. Länderna i Afrika svarar för knappt en tiondel. Övriga världsdelar har totalt 7 procent.

Andel (%) utrikes födda efter världsdel

Källa: Stadskansliet

MEDBORGARSKAP

I Göteborg finns det drygt 39 000 utländska medborgare från hela 161 länder! Av dessa är 4 600 födda i Sverige medan huvuddelen, 35 000, är födda i utlandet. De vanligaste medborgarskapsländerna är de nordiska länderna samt Irak, Polen, Somalia och Iran.

Av de göteborgare som är födda i Sverige har 4 600 personer utländskt medborgarskap fördelade över 105 olika länder. Hälften har nordiskt medborgarskap, därefter följer Palestina, Tyskland och Storbritannien.

Den 1 juli 2001 fick Sverige en ny medborgarskapslag. Den innebär att svenska medborgare som blir medborgare i ett annat land, får behålla sitt svenska medborgarskap om det andra landet inte kräver att de befriar sig från det. Likaså får den som blir svensk medborgare behålla sitt utländska medborgarskap om lagen i det andra landet tillåter detta.

Medborgarskapsländer

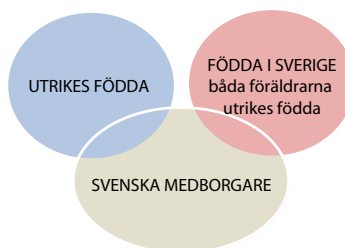
Medborgarskapsland	Födda i Sverige	Medborgarskapsland	Utrikes födda
Finland	1 061	Sverige	68 026
Norge	672	Finland	3 355
Danmark	435	Irak	2 981
Palestina	206	Norge	2 078
Tyskland	184	Polen	1 697
Storbritannien	151	Somalia	1 590
Irak	144	Iran	1 565
Turkiet	130	Bosnien-Herceg.	1 268
Somalia	123	Storbritannien	1 264
Bosnien-Herceg.	120	Tyskland	1 232
Övriga länder	1 340	Danmark	1 159
		Övriga länder	16 868

Källa: Stadskansliet

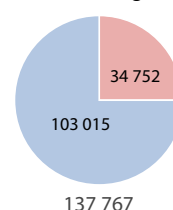
UTLÄNDSK BAKGRUND

Utländsk bakgrund får man fram genom att slå ihop alla utrikes födda med de personer som är födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. I Göteborg finns det ungefär 35 000 personer som är födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands. Tillsammans med de utrikes födda utgör de personer med "utländsk bakgrund" och siffran hamnar då istället strax under 138 000 personer.

Begreppet "Utländsk bakgrund"

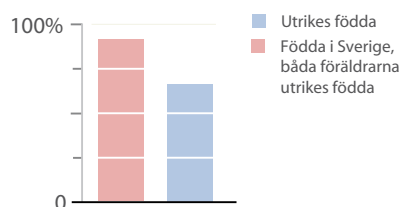
Antal personer med utländsk bakgrund

Källa: SCB

Av de utrikes födda var 66 procent svenska medborgare. Av de som är födda i Sverige med båda föräldrar födda utomlands har drygt 90 procent svenskt medborgarskap.

Relativ andel med svenskt medborgarskap

Källa: SCB

Hör av er!

Vi vill gärna höra vad ni tänker om det som står i den här rapporten. Vilka frågor får ni? Vilka känslor och tankar?
Hör av er till oss!

Sara Möller
0739-97 13 68
solsken_nu@hotmail.com

Aaron Thompson
0734-29 04 95
aaron.thompson@covchurch.org